

Фінансова система України та її складові

Виконала студентка 31-ю групи Матвієнко Анна

У структури фінансів як цілісної категорії входить декілька взаємопов'язаних ланок, у кожній з яких здійснюється утворення і використання відповідних грошових фондів.

Фінансова ланка - це група однорідних економічних відносин, що регулюються правом і взаємопов'язані за формами і методами залучення, розподілу і використання грошових коштів.

Фінансову систему держави можна розглядати у кількох аспектах. У широкому розумінні **фінансова система** - це сукупність фінансових інститутів, кожний з яких сприяє утворенню та використанню фондів грошових коштів для здійснення фінансової діяльності держави.

У матеріальному вираженні фінансова система являє собою сукупність **грошових фондів**. Під грошовим фондом розуміють відносно відособлену частину грошових коштів, призначену для особливих цілей. Сукупність фінансових ланок, що входять до складу фінансів України, в їх взаємозв'язку та взаємозалежності складає **фінансову систему України**.

Фінансова система України (як предмет дослідження фінансового права) включає такі фонди грошових коштів і відповідні їм правові інститути:

- бюджетна система;
- позабюджетні цільові фонди;
- фінанси державних підприємств, об'єднань, організацій, установ, галузей;
- фінанси страхування;
- кредит.

Центральне місце в фінансовій системі належить бюджетній системі, з допомогою якої утворюються фонди грошових коштів відповідних адміністративно-територіальних одиниць.

Державний бюджет - це найбільший централізований фонд коштів, що перебуває у розпорядженні уряду, який виконує державну політику. За його допомогою уряд концентрує у своїх руках значну частину національного доходу, що перерозподіляється фінансовими методами. Саме в цій ланці фінансової системи зосереджуються найбільші доходи та найважливіші у політичному та економічному відношенні загальнодержавні видатки.

Державний бюджет, посідаючи провідне становище, тісно пов'язаний з іншими ланками фінансової системи. Він виступає координуючим центром, що надає необхідну допомогу іншим ланкам.

Наступною за своїм значенням фінансовою ланкою є **місцеві фінанси**, які поступово розвиваються.

Місцеві фінанси визначають як сукупність грошових коштів, що формуються і використовуються для розв'язання завдань місцевого рівня. Структуру місцевих фінансів визначають державний устрій та відповідний адміністративно територіальний поділ держави. В Україні це бюджети областей, районів, міст, районів у містах, селищ, сіл.

Самостійну фінансову ланку утворюють **фінанси державних підприємств**, функціонування яких пов'язано з розвитком державного сектора в національній економіці. Одним із завдань цієї ланки є підтримання господарства країни шляхом збереження та розвитку ряду важливих галузей національного виробництва, необхідних для забезпечення процесу суспільного відтворення, галузей, які в умовах сучасного розвитку економіки через свою специфіку мають низький рівень рентабельності і є не вигідними для підприємництва, а також галузей, які внаслідок своєї орієнтації та історичного розвитку є державними монополіями.

Основні функції місцевих фінансів:

- **Розподільна функція** місцевих фінансів виявляється в порядку формування доходів і видатків місцевих бюджетів, формуванні цільових фондів органів місцевого самоврядування, за допомогою яких проходить складний процес забезпечення їх фінансовими ресурсами, необхідними для виконання покладених на органи місцевого самоврядування функцій і завдань.
- **Контрольна функція** місцевих фінансів реалізується, зокрема, в діяльності органів місцевого самоврядування при складанні проектів місцевих бюджетів, їх розгляді і затвердженні, а також виконанні і складанні звіту про виконання місцевих бюджетів, у процесі здійснення контролю за формуванням та використанням бюджетних коштів.
- **Стимулювальна функція** місцевих фінансів полягає у створенні таких умов, за яких органи місцевого самоврядування безпосередньо заінтересовані у збільшенні обсягів доходів бюджетів, додатковому залученні надходжень як загальнодержавних, так і місцевих податків і зборів, пошуку альтернативних джерел доходів, ефективному використанні фінансових ресурсів, які надходять у їхнє розпорядження.

Державні позабюджетні фонди мають чітко визначені джерела формування і напрями використання коштів. Створення таких фондів визначається конкретними потребами, що стоять перед державою. Вони відіграють важливу роль у забезпеченні соціального захисту громадян. Спеціальні фонди мають цільове призначення та визначену законодавством самостійність. Переважно кошти, що надходять до таких фондів, спрямовані на підтримання соціальної політики держави.

До найважливіших соціальних Позабюджетних фондів України належать:

- Пенсійний фонд
- Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності
- Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття
- Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань

Ще однією ланкою фінансової системи є **кредит - державний** та **банківський**.

Залучені через державний кредит кошти спрямовуються на покриття дефіциту державного бюджету, на фінансування поточних видатків держави.

Банківський кредит перебуває на межі регулювання фінансового й цивільного права, однак істотно впливає на формування ринку позичкових капіталів і, відповідно, на функціонування державних фінансів.

Фінансову систему України не можна обмежувати переліченими вище ланками, однак саме ці ланки є предметом дослідження науки фінансового права. Окреме місце посідають органи, що здійснюють управління фінансовою діяльністю держави.